

1.2 ΗΘΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

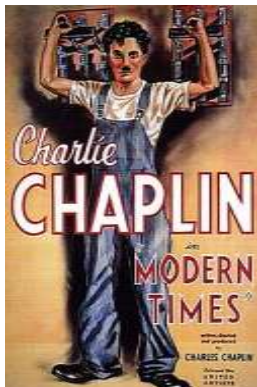
Το ανθρώπινο πρόσωπο της τεχνολογίας. Ηθικά κριτήρια χρήσης της τεχνολογίας

Ας παρακολουθήσουμε απόσπασμα από ταινία (π.χ. Μοντέρνοι καιροί ή Ταξίδι στην άγρια φύση ή Ζωντανή μετάδοση ή Minority Report κ.λπ.) και ας απαντήσουμε στις εξής ερωτήσεις: «Ποιο πρόβλημα που αφορά τις συνθήκες της σύγχρονης ζωής θέτει ο σκηνοθέτης;», «Ποια ηθικά κριτήρια και προϋποθέσεις θα έκαναν τη ζωή των πρωταγωνιστών πιο ανθρώπινη;».

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%AD%CF%81%CE%BD%CE%BF%CE%B9_%CE%9A%CE%B1%CE%B9%CF%81%CE%BF%CE%AF

Μοντέρνοι Καιροί

Από τη Βικιπαίδεια, την ελεύθερη εγκυκλοπαίδεια

Οι **Μοντέρνοι Καιροί** είναι κινηματογραφική ταινία του Τσάρλι Τσάπλιν που γυρίστηκε το 1936. Στην ταινία εμφανίζεται ο γνωστός αλητάκος με το χαρακτηριστικό καπέλο και μουστάκι, ο οποίος αγωνίζεται να επιβιώσει στον μοντέρνο, βιομηχανοποιημένο κόσμο. Το φιλμ έχει φόντο το μεγάλο οικονομικό και χρηματιστηριακό κραχ του 1929 και αποτελεί ένα σχόλιο στην απεγνωσμένη εύρεση εργασίας σε μια κοινωνία με τεράστια ανεργία καθώς και στην οικτρή οικονομική κατάσταση των ανθρώπων. Τέλος στην ταινία γίνονται ειρωνικές

αναφορές για την έντονη βιομηχανοποίηση και την επιρροή που κατά τον Τσάπλιν έχει αυτή στις συνθήκες εργασίας (πχ λωρίδα παραγωγής).

Ο Τσάρλι Τσάπλιν σκηνοθέτησε αλλά και έγραψε το σενάριο του φιλμ, ενώ πρωταγωνίστησε υποδυόμενος τον αλητάκο, ο οποίος εμφανίζεται για τελευταία φορά σε κινηματογραφική ταινία. Πολλοί συμφωνούν ότι οι **Μοντέρνοι Καιροί** αποτελούν μια από τις σπουδαιότερες ταινίες όλων των εποχών.

<https://www.lifo.gr/guide/cinema/522>

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΓΡΙΑ ΦΥΣΗ INTO THE WILD

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ: Περιπέτεια ΕΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ: 2007

Η πραγματική ιστορία ενός νέου άνδρα που παράτησε οικογένεια και επαγγελματικές προοπτικές για **ένα ταξίδι χωρίς επιστροφή στην Αλάσκα**. ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΟΔΩΡΗ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ 21.2.2008 | 00:00

Ωραία ιστορία, με ζουμί και δυνατότητες εμπάθυνας, που ο σκηνοθέτης Σον Πεν σπιλώνει με τον υπερβολικό του ζήλο να επιδείξει την αμέριστη συμπάθεια στον πρωταγωνιστή **Κρις Μακάντελς**, έναν **απόφοιτο με λαμπρές σπουδές** που αποφάσισε να τα βροντήξει, να πει ψέματα στους δικούς του (εκτός από την αδελφή του) και να τραβήξει βόρεια για να βρει: **α) το νόημα της ζωής, β) τον εαυτό του, γ) τίποτε απ' τα δυο**. Ίσως και τίποτε, τελεία και παύλα. Η αζύμωτη ψυχή ενός ανθρώπου κρύβει πολλές επιλογές και χρειάζεται μόνο ένα γραμμάριο τόλμης για να μην υπακούσει στο επικείμενο βόλεμα. Και ο Μακάντελς έλαβε το ψευδώνυμο **Αλεξάντερ**

Σούπερτραμπ, φαντάστηκε τον εαυτό του ως εστέτ ταξιδευτή, αγνόησε τον κίνδυνο, **απέρριψε όλα τα υλικά αγαθά και τα κομφορ και, πριν από την εποχή των κινητών και της ηλεκτρονικής επικοινωνίας**, δοκίμασε τις αντοχές του και έχασε τη μάχη με τη ζωή, χωρίς εμείς να γνωρίζουμε με σιγουριά ποια ακριβώς ψυχικά οφέλη αποκόμισε με το παρατεταμένο man to man που επέλεξε με το εαυτό του και την απόλυτη σιγαλιά.

Από τις σκόρπιες του σημειώσεις καταλαβαίνουμε πως το ταξίδι του ήταν μακρύ και περιπετειώδες, οι δε συναντήσεις του με διαφόρων λογίων ανθρώπους τον έφεραν αντιμέτωπο με μια πλευρά της κοινωνίας, ασύνδετη και πολυστρωματική, που δεν θα έβρισκε μπροστά του στην οδό που έμοιαζε να είναι προορισμένος εξαρχής. Κυρίως όμως αγκάλιασε τη φύση με τη δύναμη ενός Χέμινγουεϊ, χωρίς να μπει στον κόπο να την επινοήσει μέσω της μυθιστοριογραφίας. Πίσω από την ταινία κρύβεται το κίνημα του αγνού libertarianism (ελευθεριακότητα είναι ένας ημι-δόκιμος όρος), όπως το ευαγγελίστηκε η Έιν Ραντ με τον περίφημο ιντιβιντουαλισμό που απέρριπτε μεταξύ άλλων τη θρησκεία και το σοσιαλισμό στις αρχές του αιώνα (να μην τον μπερδέψουμε με τον δεξιόστροφο νεοφιλελευθερισμό ή την υιοθέτησή του από τους Αμερικανούς συντηρητικούς), μια φιλοσοφία για την αυτοδιάθεση χωρίς την πρόθεση να προσβληθεί ο άλλος.

Ο Μακάντελς ήταν ιδιοκτήτης του εαυτού του και ήλθε, σε ταχύρυθμο χρόνο, σε επαφή με το αγρίμι της εφηβείας, και παρέδωσε τη λογική στο έλεος της τύχης. Ο Σον Πεν θέλει να μας πει πως βασανίστηκε και το γλέντησε, έχοντας αυτό το αναφαίρετο δικαίωμα.

https://www.athinorama.gr/cinema/movie/zontani_metadosi_the_truman_show-1005857.html

Ζωντανή Μετάδοση: The Truman Show

Αμερικανική ταινία, σκηνοθεσία Πίτερ Γουίαρ με τους: Τζιμ Κάρεϊ, Εντ Χάρις, Λόρα Λίνεϊ

Ένας 30χρονος υπάλληλος αγνοεί ότι ο ειδυλλιακός κόσμος που τον περιτριγυρίζει αποτελεί ντεκόρ της πιο δημοφιλούς σαπουνόπερας, με θέμα τη σε ζωντανή μετάδοση καθημερινή ζωή του.

Ο **Τρούμαν Μπέρμπανκ**, έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του μπροστά στην κάμερα, πρωταγωνιστώντας χωρίς ο ίδιος να έχει ιδέα, στο δικό του σόου. Η ζωή του γυρίζεται από χιλιάδες κρυμμένες κάμερες και μεταδίδεται 24 ώρες τη μέρα ζωντανά σε ολόκληρο τον κόσμο, επιτρέποντας στον δημιουργό του σόου Κριστόφ **να αιχμαλωτίσει το αληθινό συναίσθημα και την ανθρώπινη συμπεριφορά σε διάφορες καταστάσεις**. Κατά τη διάρκεια της 30-ής χρονιάς του σόου, ο Τρούμαν ανακαλύπτει γεγονότα που δεν ταιριάζουν, όπως ένα φως να τον συνοδεύει συνέχεια τα βράδια και άκουσε κατά λάθος μια συζήτηση του συνεργείου του σόου που λένε για μεταφορά του Τρούμαν στη δουλειά. Όλα αυτά κάνουν τον Τρούμαν να αναρωτιέται για τη ζωή του, συνειδητοποιώντας ότι σχεδόν όλη η πόλη περιστρέφεται γύρω του. Μια νύχτα ο Τρούμαν καταφέρνει να αποδράσει από το υπόγειο χωρίς να τον αντιληφθούν μέσω ενός μυστικού τούνελ, αναγκάζοντας τον Κριστόφ να διακόψει τη μετάδοση του σόου για πρώτη φορά στην ιστορία. **Καθώς τολμάει να αφήσει τον κόσμο του, ο Κριστόφ μιλάει απευθείας στον**

Τρούμαν και προσπαθεί να τον πείσει να μείνει, λέγοντάς του ότι δεν υπάρχει περισσότερη αλήθεια στον πραγματικό κόσμο απ' ό,τι στον δικό του τον τεχνητό. Ο Τρούμαν, αφού το σκέφτεται για λίγα δευτερόλεπτα, υποκλίνεται στο κοινό του και ανοίγει την πόρτα εισερχόμενος στον αληθινό κόσμο. Το κοινό γιορτάζει την έξοδο του Τρούμαν. **Με το σόου να έχει ολοκληρωθεί, το τηλεοπτικό κοινό του Τρούμαν κάνουν τώρα ζάπινγκ να βρουν κάτι άλλο να παρακολουθήσουν.**

[https://en.wikipedia.org/wiki/Minority_Report_\(film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Minority_Report_(film))

Minority Report (film)

From Wikipedia, the free encyclopedia

Το κεντρικό θέμα της ταινίας είναι το ζήτημα της ελεύθερης βούλησης έναντι του ντετερμινισμού. Εξετάζει εάν μπορεί να υπάρξει ελεύθερη βούληση εάν το μέλλον είναι καθορισμένο και γνωστό εκ των προτέρων. Άλλα θέματα περιλαμβάνουν τον ρόλο της προληπτικής κυβέρνησης στην προστασία του πολίτη της, ο ρόλος των μέσων ενημέρωσης σε μια μελλοντική κατάσταση όπου οι τεχνολογικές εξελίξεις καθιστούν την παρουσία της σχεδόν απεριόριστη, την πιθανή νομιμότητα ενός αλάθητου εισαγγελέα και το επαναλαμβανόμενο θέμα των σπασμένων οικογενειών του Spielberg.

Η **Αιτιοκρατία (Ντετερμινισμός) (Determinism)** είναι η φιλοσοφική τάση που επηρέασε ιδιαίτερος την επιστημονική σκέψη από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα. **Αποδέχεται την ύπαρξη της αιτιότητας**, την καθολική αιτιώδη και νομοτελειακή συνάφεια όλων των φαινομένων. Σύμφωνα με τις αρχές του ντετερμινισμού τα πάντα στον κόσμο γίνονται με μια αιτιώδη συνάφεια – αιτιοκρατία. **Κάθε γεγονός το οποίο εμπειριέχει ανθρώπινη δράση συνδέεται με αιτιώδη αλυσιδωτή σχέση με τις προγενέστερες καταστάσεις. Δεν υπάρχουν ανεξήγητα ή τυχαία γεγονότα.** Η ιδέα ότι το σύμπαν αποτελεί ένα ντετερμινιστικό σύστημα έχει επιδράσει με καθοριστικό τρόπο στις Δυτικές και μη φιλοσοφικές και θρησκευτικές αντιλήψεις. Οι αρχαίοι Έλληνες φιλόσοφοι Λεύκιππος και Δημόκριτος ήταν οι πρώτοι που θεωρητικά συνέλαβαν την ιδεολογία του ντετερμινισμού, πρεσβεύοντας ότι στηρίζονταν στις μηχανικές αλληλεπιδράσεις των ατόμων.

Τεχνολογικός μεσσιανισμός (Βιβλίο Γ Τάξης)

Ο **τεχνολογικός μεσσιανισμός** αποτελεί εξ αρχής τον πυρήνα του **νεωτερικού πνεύματος**. Είναι η πίστη ότι η τεχνολογική εξέλιξη θα οδηγήσει α) στην εξίσωση των προσβάσεων στη γνώση (θα μαθαίνεις ό,τι θέλεις «πατώντας ένα κουμπί») και β) στην «κοινωνία της αφθονίας», με όλα τα αγαθά «προσιτά στους πάντες». Παρά τα μυθολογούμενα για την «αθρησκευτικότητά» του, **ο νεωτερικός άνθρωπος** είναι βαθύτατα θρησκευτικός. Η **νεωτερικότητα** έχει το ισχυρότερο και το πιο πλήρες σύστημα θρησκείας που έχει φανεί στην ιστορία. Με βαθιά πίστη. Τεράστιο, αλλά προπαντός, εκπληκτικού κύρους ιερατείο (κάθε λογής «ειδικών»). Πάνδημη δημόσια λατρεία (στα πολυκαταστήματα και στην τηλεόραση). Η θρησκεία αυτή είναι ο τεχνολογικός μεσσιανισμός. Η πίστη ότι η Επιστήμη και η Τεχνολογία θα λύσουν όλα τα προβλήματα και θα φέρουν στον άνθρωπο την ευτυχία.

Θεόδωρος Ζιάκας, Ο νεωτερικός μεσσιανισμός

Μεσσιανισμός Από τη Βικιπαίδεια,
<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CE%B5%CF%83%CF%83%CE%B9%CE%B1%CE%BD%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

Με τον όρο **Μεσσιανισμός** χαρακτηρίζεται γενικότερα το σύνολο των παραδόσεων που ανέπτυξαν διάφοροι λαοί, οι οποίες και αποτέλεσαν ή συνεχίζουν να αποτελούν πίστη για την έλευση κάποιου Λυτρωτή - με την έννοια του Μεσσία - ως απεσταλμένου από τον Θεό της πίστεώς τους, που θα τους απαλλάξει από διάφορα δεινά. Κατά άλλον ορισμό, ο οποίος περιλαμβάνει και μη θρησκευτικές εκδοχές, **μεσσιανισμός είναι η πίστη ότι μια συγκεκριμένη ομάδα ανθρώπων έχει με κάποιον τρόπο εκλεγεί για να εκπληρώσει κάποιο σκοπό.**

Νεωτερικότητα - Βικιλεξικό

Ονομασία της ιστορικής περιόδου από την εποχή του Διαφωτισμού ως το τέλος του 20ού αιώνα. **Χαρακτηριστικά της στοιχεία είναι η χρήση μηχανών, η ανάπτυξη της επιστήμης, η ανάπτυξη αστικών κέντρων και η ανάδυση πολυεθνικών επιχειρήσεων.**

<https://tvxs.gr/news/egrapsan-eipan/i-thriskeia-tis-aenais-anaptyksis-kai-toy-texnologikoy-messianismoy>

12:59 | 17 Ιαν. 2016 Γιώργος Κολέμπας

Με αφορμή τις δηλώσεις του **Stephen Hawking** ότι **«η πλήρης ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να σημάνει το τέλος του ανθρώπινου είδους».**

Τεχνητή νοημοσύνη - Artificial intelligence

Ο Hawking υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος θα κινδυνεύσει στο μέλλον αν αναπτύξει μια «σκεπτόμενη» μηχανή. **«Θα μπορούσε να αυτοβελτιώνεται με γεωμετρική πρόοδο, ενώ το είδος μας εξελίσσεται πολύ αργά».**

Στη νεωτερική εποχή υποτίθεται ότι οι παλιές θρησκείες και το συνδεδεμένο με αυτές θρησκευτικό πνεύμα έχει υποχωρήσει. Αντί αυτών επικράτησε, μάλλον σε παγκόσμιο επίπεδο, μια καινούργια θρησκεία, αυτή της **«Συνεχούς Ανάπτυξης»** και του **«Τεχνολογικού Μεσσιανισμού»**. Αυτή υποσχόταν και υπόσχεται ακόμη ότι η ανάπτυξη της οικονομίας, της επιστήμης και

της τεχνολογίας θα λύσουν όλα τα προβλήματα του ανθρώπου και θα φέρουν την ευτυχία του.

Αρχιερείς αυτής της θρησκείας είναι βασικά οι **οικονομολόγοι**. Αυτοί υποστηρίζουν ότι το σημερινό παγκοσμιοποιημένο οικονομικό σύστημα μπορεί να αυξάνεται απεριόριστα και παρουσιάζουν μια καμπύλη της οικονομίας **που αυξάνεται εκθετικά** προς τα πάνω, προς το άπειρο. Το «ιερατείο» της είναι οι κάθε είδους επιστήμονες, που υποστηρίζουν ότι η επιστήμη θα έχει τις λύσεις σε όλα τα μελλοντικά προβλήματα της ανθρωπότητας. Στο ιερατείο ανήκουν επίσης και οι κάθε είδους κεφαλαιούχοι-επενδυτές και οι επαγγελματίες πολιτικοί. Απλοί ιερείς είναι οι κάθε είδους τεχνικοί στο πεδίο των καθημερινών εφαρμογών, που υπόσχονται τη λύση κάθε προβλήματος του κοσμάκη.

Κατηχητές αυτής της θρησκείας είναι το **εκπαιδευτικό σύστημα** -με επικεφαλής κάποιους καθηγητές, από το πανεπιστήμιο μέχρι τους κατώτερους βαθμούς εκπαίδευσης-και τα Μαζικά Μέσα Επικοινωνίας (**ΜΜΕ**)-με επικεφαλής τους αργυρώνητους «έγκριτους» δημοσιογράφους. Αυτοί αναλαμβάνουν να εκλαϊκεύουν την έννοια της «ανάπτυξης» με τον μύθο της συνεχούς αυξανόμενης «πίτας» και της παντοδύναμης επιστήμης-τεχνολογίας, που θα κάνουν πραγματικότητα τις «κοινωνίες της αφθονίας» και φυσικά και τον «παράδεισο» επί της γης. Οι «εκλεκτοί» αυτού του παραδείσου δυνητικά είναι όλοι οι άνθρωποι. Στην πράξη όμως είναι αυτοί που είναι σε θέση να πληρώσουν μέσω της αγοράς αυτά τα επιτεύγματα, αφού το «ιερατείο» με τις πολυεθνικές επιχειρήσεις που το χρηματοδοτούν, έχουν εξασφαλίσει την ιδιωτικοποίηση των διάφορων ευρεσιτεχνιών και των εφαρμογών τους.

Η κόκκινη κλωστή που υφαίνει τον νέο μύθο – θρησκεία, είναι και η **υπέρβαση του ανθρώπινου είδους απ' τον ίδιο τον άνθρωπο**. Ο τωρινός ατελής άνθρωπος **πρέπει να δημιουργήσει ο ίδιος τον νέο τέλειο άνθρωπο, τον λεγόμενο «Μετάνθρωπο»**, που θα οδηγήσει σε ένα κόσμο συνειδητής εξέλιξης. Η φυσική εξέλιξή του είναι πολύ αργή και χρονοβόρα. Αυτοί που έχουν τη δυνατότητα, πρέπει να παρέμβουν και να επιταχύνουν τον ρυθμό εξέλιξής του. Να περάσουμε από τη Δαρβίνεια φυσική εξέλιξη, στην «Μεταδαρβίνεια» τεχνική εξέλιξή του, απαλλαγμένου από αρρώστιες, με σωματική και νοητική βελτίωση, με παράταση της ζωής και αποτροπή των γηρατειών.

Το «ιερατείο» και οι «πιστοί» αυτής της θρησκείας πιστεύουν ότι αυτό θα επιτευχθεί από 3 συγκλίνουσες διαδικασίες:

1) Η πρώτη έχει να κάνει με τη βιοτεχνολογία και γενετική μηχανική.

Έχει ξεκινήσει με την χαρτογράφηση του ανθρώπινου γονιδιώματος και την αναγωγή των ανθρώπινων ιδιοτήτων και χαρακτηριστικών σε αντίστοιχα γονίδια. Στη συνέχεια, με την «επανασχεδίαση» των γενετικών οδηγιών του κώδικα (DNA), θα επιδιωχθεί το «βέλτιστο» για κάθε άτομο του είδους, κύρια με τη βελτίωση των νοητικών δυνατοτήτων. Ένα νέο είδος «ευγονικής» όπου, όχι ο Χίτλερ, αλλά οι γονείς οι ίδιοι θα είναι οι νέοι «ευγονιστές», αφού σε συνεργασία με τα εργαστήρια των εταιρειών θα γίνεται ο γενετικός σχεδιασμός και η παρακολούθηση του εμβρύου μέχρι τον τοκετό, ώστε το παιδί να ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές τους.

2) Η δεύτερη διαδικασία έχει να κάνει με την **«τεχνητή νοημοσύνη»** και την **«ανθρωποποίηση»** της μηχανής και έχει σαν στόχο το **σκεπτόμενο ρομπότ**. Μια μηχανή δηλαδή με «ισχυρή» τεχνητή νοημοσύνη, εξίσου έξυπνη όσο και ο άνθρωπος. Αυτό το ορόσημο, που από τη δεκαετία του '50 έχει ονομαστεί **«τεχνολογική μοναδικότητα» (technological singularity)**, σημαίνει ότι από αυτό το σημείο και μετά, η μηχανή θα αρχίσει να βελτιώνεται μόνη της, χωρίς καμία παρέμβαση. Με την **αυτοβελτίωσή** της, θα ξεπεράσει και τη νοημοσύνη ολόκληρης της ανθρωπότητας. **Υποστηρίζουν ότι αυτό θα γίνει δυνατό τα επόμενα 30 χρόνια, όταν θα εξασφαλισθεί hardware πιο ισχυρό από τον ανθρώπινο εγκέφαλο.** Ο διευθυντής της Google το προέβλεψε για το 2045, ενώ άλλοι το τοποθετούν αργότερα, μέχρι το 2075. Έχουν επενδυθεί τεράστια κεφάλαια στην τεχνητή νοημοσύνη από τεχνολογικούς κολοσσούς

3) Η τρίτη διαδικασία αφορά στη **«μηχανοποίηση» του ανθρώπου**, μέσω ενίσχυσης των φυσικών και διανοητικών του ικανοτήτων (προσθετική τεχνολογία-τεχνητά ανθρώπινα μέλη – όργανα, μικροσυσκευές στο ανθρώπινο σώμα που θα κυκλοφορούν με το αίμα και θα διορθώνουν βλάβες, μικροτσιπ και εμφυτεύματα στον εγκέφαλο, αισθητήρες συνδεδεμένοι με τα αισθητήρια νεύρα κ.λπ.)

Ο στρατός δείχνει το τι θα σημαίνει π.χ. «ενίσχυση του σώματος». Στο πεζικό οι στρατιώτες διαθέτουν ήδη ένα ενσωματωμένο σύστημα όρασης (βλέπουν και τη νύχτα), σύστημα επικοινωνίας και δύναμης πυρός, που μετατρέπει τους ίδιους σε «οπτικά συστήματα». Στην αεροπορία οι πιλότοι είναι διασυνδεδεμένοι με τη μηχανή- «συνεργάτη του πιλότου»- που θα διαθέτει, αν δεν διαθέτει ήδη, τεχνητή νοημοσύνη για σχεδιασμό, τακτική, ανάλυση και εκτίμηση κατάστασης. Η ενίσχυση λοιπόν θα είναι συγκεκριμένη και θα έχει να κάνει με την εκτέλεση συγκεκριμένων καθηκόντων, που θα υπαγορεύονται από τον καταμερισμό εργασίας που θα επιβάλει ο παν-καπιταλισμός.

Το αποτέλεσμα της σύνθεσης αυτών των διαδικασιών θα είναι ο λεγόμενος **«επαυξημένος άνθρωπος», το «κύβοργον» (cyborg)** που σε σύνδεση με τον κυβερνοχώρο θα είναι **μια οντότητα με μεγαλύτερη νοημοσύνη από τον σημερινό άνθρωπο**. Αυτή η οντότητα θα αναλάβει να καθοδηγήσει τον άνθρωπο στην παραπέρα αυτοεξέλιξή του σε «μετάνθρωπο» καθώς και στην άρση των μέχρι τώρα περιορισμών και προβλημάτων που αντιμετωπίζει.

Ο «Μετάνθρωπος» και η προοπτική της τεχνοφασιστικής κοινωνίας

Πέρα απ' τις πραγματικές δυνατότητες και αν και σε ποιο βαθμό όλα αυτά είναι φαντασιώσεις ή επιθυμίες της Ελίτ που καθοδηγεί τις διαδικασίες αυτές, ο στόχος είναι η αναδιαμόρφωση του ανθρώπινου σώματος έτσι ώστε να προσαρμόζεται και να αντέχει το όλο και πιο παθολογικό φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, στο οποίο οδηγεί ο παγκοσμιοποιημένος καπιταλισμός. Ο σκοπός είναι η διαφοροποίηση των διανοητικών, συναισθηματικών και ψυχολογικών αντιλήψεων των ατόμων για την δυσβάσταχτη πραγματικότητα. Σ' αυτό θα συμβάλλει και η φαρμακολογία με καινούργια γενετικά φάρμακα, που θα επιδρούν στα κέντρα ηδονής και δημιουργίας ευφορίας στα άτομα. Η Νατοτεχνολογία (τεχνολογία που στηρίζεται στην κατάτμηση της ύλης και στην εκ νέου αναδιοργάνωσή της άτομο προς άτομο) θα εξασφαλίζει τον πλήρη έλεγχο στη δομή της ύλης και

θα κάνει δυνατή την παραγωγή οποιωνδήποτε αγαθών απ' τα υπάρχοντα υλικά, αντιγράφοντας, επιταχύνοντας και επεκτείνοντας τις δυνατότητες της βιολογίας (για τη Νανοτεχνολογία επενδύονται τεράστια ποσά κάθε χρόνο. Μόνο το 2004 οι κρατικές δαπάνες παγκοσμίως ανήλθαν στο ποσό των 4,5 δισ. δολαρίων)

Έτσι θα ξεπεραστούν, όπως υποστηρίζουν, τα προβλήματα της ανθρώπινης εργασίας και της εκμετάλλευσής της, των οικονομικών – γεωγραφικών – πολιτικών ανισοτήτων, της φτώχειας, της ρύπανσης του περιβάλλοντος (ανακύκλωση 100%) κ.λπ, τονίζοντας τις απελευθερωτικές δυνατότητές τους.

Στην πραγματικότητα όμως, υπό τις παρούσες συνθήκες της κυριαρχίας της αγοράς, των πολυεθνικών και των πολιτικών μειοψηφιών, οι εξελίξεις αυτές δεν πρόκειται να υλοποιηθούν, προτού καταφέρουν να τις απογυμνώσουν από κάθε απελευθερωτική λογική και έτσι να οδηγήσουν στον πιο σκληρό «κοινωνικό δαρβινισμό» (επικράτηση των οικονομικά και πολιτικά ισχυρών). Το μεγαλύτερο μέρος του ανθρώπινου πληθυσμού θα είναι οι παρείσακτοι, που δε θα κληρονομήσουν τον παράδεισο επί αυτής της γης. Γιατί αυτός ο πλανήτης- που οι παρούσες γενιές «κληρονομήσανε» από τις παλαιότερες και θα «κληρονομήσουν» με τη σειρά μας στις μελλοντικές γενιές των ανθρώπων-είναι πεπερασμένος και έχει όρια, σαν οικοσύστημα, σε υλικά, πόρους και ενέργεια. Θα υπάρξει λοιπόν μελλοντική έλλειψη και σπανιότητα για τους περισσότερους από αυτούς τους πόρους που απαιτούνται για έναν «παράδεισο για όλους». Στην ουσία ο παράδεισος που υπόσχεται αυτή η θρησκεία-για αυτό και είχε αποκτήσει και πολλούς οπαδούς μέχρι τώρα-δεν αφορά όλους τους ανθρώπους, αλλά όπως και στις παλιές θρησκείες, μόνο τους «εκλεκτούς», τη μειοψηφία των τοπικών-παγκόσμιων οικονομικών-πολιτικών ελίτ. Και αυτό μπορεί να επιβληθεί στους «πολλούς» μόνο με την επικράτηση τεχνοφασιστικών καθεστώτων παντού.

Πολλά ΜΜΕ ξαναθυμήθηκαν πρόσφατα την «Οδύσσεια του Διαστήματος», το «Matrix», τον «Εξολοθρευτή» και το «Εγώ, το ρομπότ». Όλες αυτές οι ταινίες περιγράφουν μια μελλοντική εποχή, όπου οι «σκεπτόμενες» μηχανές στρέφονται εναντίον του δημιουργού τους. Κάτι που ήρθε στην επικαιρότητα με αφορμή δηλώσεις του Stephen Hawking ότι «η πλήρης ανάπτυξη της τεχνητής νοημοσύνης μπορεί να σημάνει το τέλος του ανθρώπινου είδους». Ο Hawking υποστηρίζει ότι ο άνθρωπος θα κινδυνεύσει στο μέλλον αν αναπτύξει μια «σκεπτόμενη» μηχανή. «Θα μπορούσε να αυτοβελτιώνεται με γεωμετρική πρόοδο, ενώ το είδος μας εξελίσσεται πολύ αργά».

Η τεχνοφασιστική ελίτ και οι κοινωνικοί αγώνες στο πεδίο της Βιοπολιτικής

Οι υποστηρικτές του «μετανθρώπου» και της «νέας ευγονικής», υποστηρίζουν ότι η εξέλιξη αυτή θα είναι στα πλαίσια της φυσικής εξέλιξης, αφού η ίδια η φύση προσπαθεί να δημιουργήσει το επόμενο είδος μέσα απ' τον ανθρώπινο νου και την τεχνολογία του και αυτό το έχει περάσει (η φύση), σαν εντολή, στο τωρινό ανθρώπινο είδος.

Έχουν λοιπόν περάσει απ' το στάδιο της επιστημονικής φαντασίας και του φουτουρισμού, στη δημιουργία ενός καινούργιου μύθου. Και στο παρελθόν είχαμε μύθους καταστροφικούς (π.χ. ο μύθος της άριας φυλής). Μήπως και αυτός είναι ένας τέτοιος; Μήπως είναι μια μεγάλη παγίδα της εξέλιξης και αντί για όνειρο γίνει εφιάλτης; Ο εφιάλτης μιας απειλητικής τεχνοφασιστικής Ελίτ;

Γιατί ποια σημερινή κοινωνία της εποχής του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού, με ποιους θεσμούς και ασφαλιστικές δικλίδες θα μπορούσε να χειρισθεί ορθολογικά και «δημοκρατικά» μια τέτοια πραγματικότητα, που εκ των πραγμάτων δεν μπορεί να παρακολουθήσει το μεγαλύτερο μέρος της ανθρωπότητας;

Έχουν όμως και ένα άλλο όπλο: από τα ΜΜΕ προωθείται ταυτόχρονα η ανησυχία ότι όποιος μείνει πίσω στην τεχνολογία, θα πεταχτεί έξω από το τρένο της ανάπτυξης και θα συνθλιβεί από αυτό. Καλλιεργείται έτσι η αποδοχή του κοινωνικού δαρβινισμού από την κοινωνία του θεάματος. Ο σημερινός κυρίαρχος τύπος πολίτη μάλιστα, ο οποίος δε θέλει να περιθωριοποιηθεί και θα μπορεί να αγοράσει, είναι έτοιμος να πληρώσει ο ίδιος την τεχνολογία της εξέλιξής του και έτσι ο παγκόσμιος καπιταλισμός θα έχει εξασφαλίσει σε μεγάλο βαθμό τα κεφάλαια για αυτό. Η πρώτη μορφή του πολίτη-cyborg υπάρχει ήδη. Είναι οι πολίτες συγκεκριμένων κοινωνικών στρωμάτων (κυρίως τεχνοκρατικών), που όπου πηγαίνουν έχουν μαζί τους τούς φορητούς υπολογιστές και τα κινητά τηλέφωνα και μπορούν να εργασθούν όποτε τους καλέσει το καθήκον προς την εταιρεία, οποιαδήποτε ώρα του 24ώρου. Στο μέλλον, ίσως υπάρξει προσπάθεια μείωσης ή και εξάλειψης του αναζωογονητικού μη παραγωγικού χρόνου, όπως π.χ. του ύπνου με τη χρήση τεχνικών και βιολογικών «ενισχύσεων».

Βέβαια υπάρχει ακόμη το εμπόδιο του ίδιου του σώματος με τις φυσικές του λειτουργίες, τις έμφυτες ορμές του και τη ψυχολογία του. Από μόνη της η εξέλιξη στο πεδίο των μηχανών δεν μπορεί να εξασφαλίσει το κύβοργον. Πρέπει να εξασφαλισθεί και ο εξορθολογισμός στη σχεδίαση του ανθρώπινου σώματος. Ο στρατός το πετυχαίνει προς το παρόν με τη διανοητική και σωματική εκπαίδευση. Όμως αυτό δε θα είναι αρκετό. Ο παν-καπιταλισμός είναι υποχρεωμένος να σχεδιάσει τα ανθρώπινα χαρακτηριστικά και το ανθρώπινο σώμα για να εκτελεί συγκεκριμένα καθήκοντα με τη βοήθεια της γενετικής μηχανικής και βιοτεχνολογίας. Είναι υποχρεωμένος να ολοκληρώσει τη «σάρκινη μηχανή», δηλ. μια ύπαρξη που η συμπεριφορά της θα ενισχύεται από την αντίστοιχη τεχνολογική θωράκιση, κομμένη και ραμμένη στα μέτρα του.

Το ερώτημα λοιπόν που μπαίνει είναι αν θα δεχθούμε τη μοίρα της μετάλλαξής μας σε τεχνητό ον ή θα απορρίψουμε αυτή την κατεύθυνση; Παρά τη χειροπιαστή δυνατότητα του «μετανθρώπου», η έκβαση αυτής της εξέλιξης δεν έχει κριθεί. Γιατί δεν είναι μόνο τεχνολογική, αλλά πρώτα και κύρια είναι κοινωνική. Έχει να κάνει με επιλογή κατευθύνσεων, σημαίνει δηλαδή ότι έχουμε μπροστά μας ένα νέο πεδίο πολιτικών αναμετρήσεων και συγκρούσεων που ξαναβάζουν από την αρχή τα πιο βασικά πολιτικά ερωτήματα και σηματοδοτούν νέους κοινωνικούς αγώνες για το τι είδους άνθρωπο και κοινωνία θέλουμε, για την πολιτική και οικονομική εξουσία στα πλαίσια της κ.λ.π. Γιατί αν αυτή η εξέλιξη παραμείνει στα χέρια της παγκόσμιας ελίτ που την προωθεί προς το παρόν, θα έχουμε μια μελλοντική τεχνοφασιστική κοινωνία. Έχουμε ακόμα τη δυνατότητα να μην την επιτρέψουμε. Και είμαστε οι περισσότεροι που δεν θέλουμε μια τέτοια κοινωνία.

Αρκεί να ξεκινήσουμε από την κριτική της έρευνας, να στηριχθούμε στην αρχή της προφύλαξης, που έχει γίνει παγκοσμίως αποδεκτή σε σχέση με τους κινδύνους της τεχνολογίας και να αντιδράσουμε με όποιους τρόπους μπορούμε. Αρκεί να

στραφούμε προς τις πραγματικές ουσιαστικές σημερινές ανθρώπινες ανάγκες μας. Αρκεί να ξεπεράσουμε την κτητική, επεκτατική και χρησιμοθηρική ψυχосύνθεση, την οποία έχει δημιουργήσει στους περισσότερους το καθεστώς του παγκοσμιοποιημένου καπιταλισμού. Αρκεί να δημιουργήσουμε αυτοκαθοριζόμενους επιστημονικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς και πολιτικούς θεσμούς, τέτοιους που θα αποκαταστήσουν την ισορροπία μέσα στις ανθρώπινες κοινότητες και μεταξύ των ανθρώπινων κοινοτήτων και του περιβάλλοντος γύρω τους.

Αρκεί οι «παρείσακτοι» να αποφασίσουν να πάρουν οι ίδιοι στα χέρια τη ζωή τους, όχι για να καταλήξουν στον «παράδεισο» της κατανάλωσης των πάντων που τους προτείνει το ιερατείο της «αέναης ανάπτυξης», αλλά για να δημιουργήσουν τις συνθήκες για τη μελλοντική ευζωία τους, μέσα από την επιλογή της επάρκειας, της ατομικής εγκράτειας και της στήριξης στην αφθονία των συλλογικών κοινών αγαθών που διαθέτει ο πλανήτης. Αυτοοργανωμένοι σε κάθε είδους συλλογικότητες, χωρικές και μη- κοινότητες και σε ομοσπονδίες κοινοτήτων που θα καταλήγουν στη νέα οικουμενικότητα της παγκόσμιας ανθρώπινης κοινότητας των κοινοτήτων, να έχουν το χρόνο να κοιτάζουν προς τα μέσα τους και να αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τις πνευματικές τους ικανότητες-τη φυσική και όχι τεχνητή νοημοσύνη τους-ώστε να πετυχαίνουν την αυτοεξέλιξή τους, όχι στον μετάνθρωπο, αλλά στον άνθρωπο-πρόσωπο. Να εξελίσσονται σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες, που θα είναι πιο σοφές σε σχέση με τον σημερινό «μονοδιάστατο» άνθρωπο-καταναλωτή.